

Cd-cover van het winnende lied *A Nation Once Again*, geschreven door de Ierse vrijheidsstrijder Thomas Osborne Davis en vertolkt door de Wolfe Tones.

natie, gebaseerd op het gevoel Iers te zijn, was Davis degene die dat idee populariseerde. Hij richtte de krant *The Nation* op, waarin hij zijn boodschap kwijt kon. Dit past precies bij de ideeën van Benedict Anderson, met zijn definitie van de natie als een *imagined community*. Anderson wijst erop dat in de 19de eeuw het nationalisme opkomt, ruimtelijk uitgedrukt in de natiestaat. Belangrijke instrumenten daarin zijn het onderwijs in aardrijkskunde en vaderlandse geschiedenis, de eenheidstaal, het volkslied en de massamedia. Voor Davis was alleen het laatste instrument direct beschikbaar. De controle over de andere instrumenten lag natuurlijk bij de Engelsen. Een officieel volkslied kon Davis niet proclameren, maar een officieus wel! Dat werd *A Nation Once Again*.

De Wolfe Tones zetten het nummer in 1972 op de plaat en leren van over de hele wereld stemden het dertig jaar later naar de eerste plaats van de verkiezing die de (voormalige) spreekbuis van het Britse imperialisme had uitgeschreven. Soms moet je even wachten op je wraak, maar daar smaakt hij des te zoeter door. •

Bronnen

- Harvey, D.C., R. Jones, N. McInroy & C. Milligan 2002. *Celtic Geographies; Old Cultures, New Times*. Routledge, London/New York.
- www.wolfe-tonesofficialsite.com/listen.htm: website van de Wolfe Tones; hier vind je twee songs om legaal te downloaden; bovendien vanwege de verkiezing van Barack Obama, de song *This is the Day*, geïnspireerd op de 'I had a Dream'-speech van Martin Luther King.
- www.irishhungerstrike.com: over Bobby Sands en de andere hongerstakingen.
- www.bbc.co.uk/worldservice/us/features/topten/: website van de BBC World Service Poll.

Een eerdere versie van dit artikel verscheen in het Groningse faculteitsblad *Girugten*, www.girugten.nl

Henk van Houtum
Radboud Universiteit
Nijmegen

column

Wilde parasiet

Op internationale congressen moet ik inmiddels steevast uitleggen hoe Wilders zo populair kan zijn bij de Nederlanders. Niet dat ze in het buitenland geen extreem-populisme kennen, maar het verbeterde radicalisme van Wilders, samen met dat wonderlijke kapsel, wekt alom verwondering. Figuren als de overleden Oostenrijkse populist Haider, over wiens grote aanhang Nederland destijds nog massaal schande sprak, en de Vlaming Filip Dewinter, die nationaal geïsoleerd wordt door een *cordon sanitaire*, zijn in hun beledigingen kruimelaars vergeleken bij Wilders.

Het is een ongemakkelijke vraag. Want ik ben Nederlands staatsburger, maar daarmee nog geen representant van alle Nederlanders. En kan ik wel trots zijn op Nederland als tegelijk die trots en de veelgeroemde Nederlandse vrijheid gekaapt zijn door extreem-populistische partijen.

Als antwoord geef ik doorgaans dat zijn meningen natuurlijk rabiate en gevaarlijke onzin zijn en empirisch absoluut niet houdbaar, maar dat hij deze mits ze niet strafbaar zijn wel moet kunnen verkondigen, want dat is ware vrijheid. Het standaard riedeltje dus. Maar tot wanneer is het beeld van de Nederlandse vrijheid nog te handhaven? Want de status van Nederland als verkondiger van vrijheid en tolerantie brokkelt wel heel snel af, en paradoxaal genoeg door een partij die zegt op te komen voor de vrijheid, maar intussen van alles wil verbieden.

Wat internationaal het meest verwondering wekt is dat Wilders in zo'n hoog tempo zo wild is geworden. Een kleine compilatie van zijn uitspraken sinds 2004, toen hij de VVD verliet: 'Hoofddoekjes? Ik lust ze rauw!' 'Nederland is vol.' 'Ik wil de komende vijf jaar geen enkele niet-westerse allochtoon meer toelaten in Neder-

Tot wanneer is het beeld van de Nederlandse vrijheid nog te handhaven?

land.' 'De islam is een gewelddadige religie.' 'Tsunami van islamisering.' 'Moslims moeten de helft uit de Koran scheuren als ze in Nederland willen blijven.' En van kwaad tot zo mogelijk nog erger: 'kopvoddentax', het in knieën schieten van rotjochies, rode neuzen afhakken en het beledigen van nationale ministers ('knettergek'), andere lijsttrekkers ('multiculti knuffelaar') en buitenlandse staatshoofden van overwegend islamitische landen. Zijn ongeremdheid is in korte tijd zo redeloos, obsessief en radicaal geworden, dat als Wilders in de islam zou geloven en een vergelijkbare toon over de westerse samenleving zou aanslaan, de analyse van de AIVD hoogstwaarschijnlijk zou zijn dat deze gelovige in zijn isolement gevaarlijk geradicaliseerd is. Hij zou als staatsgevaarlijk worden gezien. En volgens sommige terrorisme-experts is hij dat al. Want hij draagt zelf sterk bij aan wat hij juist wil tegengaan: meer angst en paranoia, meer terrorisme en een gevaarlijke tweespalt in de maatschappij.

Maar let wel, Wilders boert op een vruchtbare nationale voedingsbodem. Want van links tot rechts is het gemeengoed geworden om de nationale cultuur als *Leitkultur* te zien. En de niet-westerse buitenlander wordt doorgaans niet meer als mens op zich beschouwd maar gecategoriseerd als een niet-wij, en vaak als een ongewenste en zelfs potentieel criminele vreemdeling. Wilders presenteert zichzelf als de martelaar van dit neonationalistische fundament in Nederland. Wilders is dus geen paria, eerder een parasiet. En daarmee een niet te ontkennen onderdeel van het wezen van Nederland. Wilders bestrijden begint dus bij het analyseren en ontmantelen van de voedingsbodem van het neonationalisme. Een mooi thema voor een internationaal congres lijkt me. •